

บทคัดย่อ

การศึกษาการดำเนินธุรกิจไม้แกะสลักของบ้านถวาย อ.หางดง จ. เชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะและวิธีการดำเนินงานของร้านค้าในบ้านถวาย การจัดการ การผลิต การตลาด ทรรศนภาพบุคคล ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

ขอบเขตของการศึกษาคือ เลือกศึกษาเฉพาะร้านค้าที่ทำการผลิตและจำหน่ายในบ้านถวาย ร้านค้าที่ผลิตอยู่รอบนอกและจังหวัดใกล้เคียงทำส่งร้านค้าในบ้านถวาย หรือร้านค้าในบ้านถวายไปว่าจ้างช่างแกะสลักที่อยู่รอบนอกและจังหวัดใกล้เคียงแล้วนำมาตกแต่งทาสีเองให้เรียบร้อย โดยเลือกศึกษาจาก 3 ร้านค้าเป้าหมาย

จากการศึกษาพบว่าธุรกิจไม้แกะสลักมีแนวโน้มที่จะเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของภาวะเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว แต่ธุรกิจนี้โดยส่วนใหญ่แล้วมีรูปแบบการบริหารโดยเจ้าของคนเดียว ไม่มีการวางแผนและการจัดโครงสร้างองค์การ ผู้ประกอบการอาศัยประสบการณ์ของตนเองเป็นหลักในการบริหาร

ด้านการผลิต ส่วนใหญ่ร้านค้าในบ้านถวายจะรับเอาโครงร่างอย่างคร่าวๆที่เรียกว่า "หุ่น" ซึ่งแกะสลักมาจากแหล่งอื่นก่อนแล้ว แล้วนำมาอบแห้ง ขัด ตกแต่งทำส่วนละเอียดเอง รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่วางจำหน่ายแต่ละร้านมีลักษณะคล้ายคลึงกัน เพราะนำหุ่นมาจากแหล่งเดียวกัน แต่เมื่อนำมาตกแต่งทาสีแล้ว ขึ้นอยู่กับว่าแต่ละร้านจะมีความคิดสร้างสรรค์อย่างไรให้เกิดความสวยงาม การผลิตยังคงใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ มีการนำเครื่องทุ่นแรงแบบง่าย ๆ เข้ามาช่วยบ้าง ปัญหาด้านการผลิต คือการขาดแคลนไม้และการขาดความรู้ในการผลิต

ด้านการตลาด ประมาณร้อยละ 40 ของผลิตภัณฑ์จะจำหน่ายส่งออกต่างประเทศ โดยส่งไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในแถบยุโรปเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 35 ของผลิตภัณฑ์จะค้าส่งในประเทศ และร้อยละ 25 จะค้าปลีกในประเทศ การตั้งราคาจำหน่ายส่งออกต่างประเทศจะบวกกำไรที่ต้องการราว 30% - 50% ของต้นทุนรวมทั้งหมด ราคาค้าส่งในประเทศจะสูงกว่าราคาส่งออกต่างประเทศราว 10% และราคาค้าปลีกหน้าร้านจะสูงกว่าราคาส่งออกต่างประเทศราว 20% ปัญหาด้านการตลาดที่สำคัญคือการที่ร้านค้าขนาดเล็กไม่สามารถรวมตัวกันเพื่อกำหนดราคาและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ จึงเกิดการขายตัดราคากันเอง ส่วนลักษณะการจัดจำหน่ายของร้านค้า ส่วนใหญ่อาศัยลูกค้ามาติดต่อเอง

ด้านแรงงาน มีทั้งแรงงานประจำ และแรงงานจ้างเหมา คนงานส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ไม่เคยผ่านการเล่าเรียนหรืออบรมทางการแกะสลักทำสีมาก่อน แต่อาศัยการเรียนรู้ฝึกฝนจากคนงานที่ทำอยู่ก่อนแล้ว ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในช่วงฤดูการทำนาหรือในช่วงเทศกาลของชุมชนยังเป็นปัญหาใหญ่ที่ทำให้ร้านค้าผลิตสินค้าไม่ทันกำหนดสั่งซื้อของลูกค้า

ในการพัฒนาธุรกิจไม้แกะสลักของบ้านถวาย จึงควรพิจารณาปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย การพัฒนาการจัดการ การพัฒนาการผลิต การพัฒนาการตลาด และการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินไปพร้อม ๆ กัน จึงจะสามารถทำให้ธุรกิจไม้แกะสลักประสบความสำเร็จได้

เมษายน 2538